

Necessitem els artistes per visualitzar allò ocult, allò passat o futur, allò silenciats. L'art només s'entén en una paleta d'expressió, de comunicació i de transcendència. L'art estableix anades i vingudes constants entre la soledat del jo i la comunió amb un tu. Per això, tant l'art com els artistes, compleixen diverses funcions. Una d'elles és donar sentit a la nostra existència, un viure necessitat de dignitat i de gaudi.

L'home i la dona expressen la Bellesa quan es realitzen com a tals, quan viuen des del que són, quan des de la seva fragilitat i la seva riquesa aconsegueixen la realització dels seus drets, quan a les seves creacions hi ha respecte, sinceritat i justícia. No hi ha cap millor artista que el que potencia "sortir d'ell mateix" en la seva relació amb l'altre. Comunicar-se per projectar-se. L'art en la seva funció expressiva, ens reconcilia, redueix les nostres pors, ens completa, ens entrellaça. D'aquesta manera, l'art es converteix en una de les eines més vàlides d'intervenció pacífica en la marxa de la història. En el nostre segle cada vegada més globalitzat, la creació artística és una de les millors vies per configurar una xarxa de trobada, d'intercanvi, de solidaritat... Es fa imprescindible en qualsevol persona, en qualsevol col·lectiu, en qualsevol nació, per poder alimentar el respecte, l'escolta, el diàleg, la interpel·lació.

Per dur a terme aquest procés comunicatiu i transformador a través de l'art, no podem convertir la bellesa en una cosa excloent i elitista. En la mesura que l'art és d'aquells que tenen els mitjans econòmics per a la compra i venda, l'art deixarà de ser un espai de trobada per convertir-se en voreres de prostitució mediàtica. És aleshores quan l'art es converteix en instrument camuflat de poder. Hem de ser rebels amb l'esclavitud d'un art en venda i subhastat per a uns pocs. La Bellesa si ho és, és precisament perquè no és poder, imposició o exigència, sinó comunió, presència gratuïta i gratificant.

L'art que neix de dins i que sent la necessitat de perpetuar-se en la comunicació, es fa difícil d'assimilar pels que desitgen silenciar la grandesa d'allò humà. Els sistemes autoritaris i les grans estructures dominants miraran d'aprofitar qualsevol tipus d'estratègia per tornar qualsevol rastre de sensibilitat vers la trobada, vers la multiculturalitat, vers allò marginal. Per això quan

convertim l'art en una eina publicitària en lloc de comunitària, en una qüestió d'elit en lloc de col·lectivitat, de la bellesa en fem una arma d'alienació.

Ens cal afinar el nostre propi concepte estètic perquè ens impulsi cap a un compromís humanitzador; expressat de manera senzilla però en la seva essència: *fer del nostre diàleg amb aquest món un espai més habitable*. Continuen molestant aquelles persones, profetes o artistes de la vida, sensibles al crit de la selva amazònica, de les balenes, dels drets d'una infantesa esclavitzada i explotada, de la igualtat de les dones, del respecte de les consciències, del reconeixement de la homosexualitat, de l'acollida dels malalts de sida, de la llibertat d'expressió i de recerca de la veritat. A uns pocs els continua molestant la bellesa d'uns molts silenciats i marginats.

La nostra preocupació per l'estètica no és una qüestió d'"ornaments bonics" per Nadal, sinó una cosa més transcendent, que afecta tota la nostra percepció de la vida, de la persona, del món i del mateix Déu.

Com a habitants d'una mateixa vila, no podem restar indiferents davant d'un tema tan essencial com és el de l'estètica, que ho amara tot i que determina totes les nostres accions i pensaments a través de la nostra mirada: una mirada neta, transparent, brillant, conqueridora, emprenedora, respectuosa, sincera, desperta, acollidora, contemplativa... o ben al contrari, una mirada ullerosa, trista, inquisidora, manipuladora, falsa, que no perdona, que adúltera la realitat i que, en definitiva, divideix. Aprendre a mirar, a conversar amb el món va ser la genialitat mística de Sant Joan de la Creu, d'Antonio Machado, de Van Gogh, o de l'actual fotògraf Sebastián Salgado. I és que la Bellesa, la que es manté fins i tot els dies de desconsol i fred, no és res més que la vida viscuda en plenitud, agermanada amb l'amor, la veritat i la justícia.

La bellesa no ho pot ser si per emmarcar-se en una paret necessita trepitjar el mateix ésser humà que la contempla, aquell amb qui desitja entrar en comunicació. A la llarga, serà una simple imatge enfosquida pels barnissos d'uns pocs (es diguin burgesos, tècnics, autoritats, puritans, eclesíastsics o visionaris), enfeïnats en amagar la seva veritable cara.

Potser costi d'entendre-ho, però el veritable art creix al cor i no pas a la raó. Tots, en néixer, hem rebut una capacitat per expressar-nos, d'igual manera que tots i totes hem rebut una mateixa capacitat per estimar. L'art ha d'estar ple de silencis i no pas d'ideologies, d'escoltar i no pas de discursos, de passió... de molta passió. L'art pertany al sistema del Do lliure que succeeix allà on no se l'espera. L'art és el fonament de qualsevol comunicació ja que ens reuneix a la profunditat de la vida. Quan alguna cosa no es pot posseir, es pinta; quan alguna cosa no es pot besar, se'n fa melodia; quan alguna cosa no es pot parlar, es dansa; quan alguna cosa no es pot ressuscitar, se'n fan versos.

La nostra capacitat creadora, que ens ha estat regalada, s'ha d'integrar en tot allò que ens envolta i en el nostre propi ésser. En el moment de la creació artística es dona un procés de cerca i de nuesa, de llibertat i de respecte, de sinceritat i de perdó. S'evidencia que la inspiració es dona tant en l'insecte com en la gran constel·lació, en el catedràtic com en la mare, en el pintor com en el jardiner. La bellesa ho transcendeix i ho amara tot. El seu esperit amanyaga qualsevol engruna de vida. I la vida es dona, s'hereta, es comunica.

Per comunicar-nos a través de l'art, no només és necessari renovar el concepte de bellesa sinó també allò que entenem per artista. Aquestes persones especials besades per les muses, que de la mateixa manera que els passa als sants, mentre habiten aquí sota se'ls menysprea o se'ls deïfica i un cop són morts, se'ls posa en altars inaccessibles. Pensem que ni sants ni artistes estan pasats amb una altra argila. Tots i totes som creats per les mateixes mans per encomanar per generacions la tasca creadora. Qualsevol persona pel fet de ser persona està cridada a interrelacionar-se amb els altres, a comunicar-se mitjançant la gran diversitat de llenguatges en tots els seus àmbits (literari, musical, corporal, plàstic, afectiu, lúdic, i un llarg etc.) i a aquestes manifestacions les anomenem ART. M'atreviria a definir l'expressió artística com a donar forma al sentiment. Que potser una persona es pot negar a ella mateixa la capacitat d'expressar allò que sent?

En aquest procés, és ben lògic que hi destaquin determinades persones que per la seva sensibilitat especial o formació artística, ens captiven en el seu poder de comunicació, de transcendir allò real. Aquests éssers de cor obert, de pupil·les dilatades, de mans creadores, els solem anomenar artistes; però em sembla important destacar que d'aquesta tasca no en queda exclòs ningú, ningú queda apartat en aquest art de la vida. Ni dones,

ni homosexuals, ni pobres, ni africans, ni siberians... ni tan sols els nens o els malalts psíquics (Veieu les obres de l'anomenat *Art brut*). ¿On queden les rialles iròniques i insultants vers qualsevol manifestació artística que provinguí d'altres cultures anomenades "primitives" i que hem hagut de silenciar amb un cert rubor davant del descobriment i la influència massiva en l'art contemporani?

Des d'una visió molt més ampla, tots ens hem de considerar artistes; no existeix ningú que no s'expressi d'una manera o altra. Creem quan ens comuniquem, ens comuniquem quan refem els nostres sentiments. Tant el que, en un moment determinat, crea una obra artística com el que la contempla en la seva profunditat, són artistes. Aquest és el gran misteri de la fecundació artística que quan es desvetlla necessita l'excitació de tot l'ésser. Ambdós es necessiten. L'obra d'art no es consuma fins que no és contemplada. Per això, hem de participar de la vida del nostre temps. L'artista no pot esperar passivament que el món, governat pels fils dels interessos, li vagi dictant. I malgrat això, tampoc pot viure fora de la vila global. És el mateix que es diu dels monjos; l'artista no pot ballar o pintar sense tenir al costat el diari i el seu propi espai de silenci. Això el situa en un lloc complex i al mateix temps, essencial. Ha de formar part d'aquest moviment global, que no té organització, que no té nom i que, en definitiva, més d'un cop es troba a la deriva.

Qualsevol artista ha de passar un procés de *prendre terra*. Són essencials la reflexió independent i la llibertat. Necessita la llibertat per comunicar-se amb el món de la mateixa manera que el peix, sense perdre's, neda per un mar el fons del qual prescindeix de camins i corriols marcats. La llibertat viu agermanada amb la creació.

Això fa que l'artista sigui essencialment un crític, un interlocutor incòmode al mig del desert neoliberal del consum. Sense la crítica, l'artista és un pseudoservidor de l'*intellectus* en funció d'una ideologia faraònica. El veritable artista ha de trencar aquesta imatge d'individu perdut entre els núvols. És un actor social que participa de la composició de les diferents forces socials, un interlocutor imprescindible. Aquí es situa el seu compromís històric amb l'home o la dona actuals. Preguntem-nos si no, per què el *Gernika* de Picasso és una de les obres més representatives del segle XX: més que res pel seu gest desesperat de ser escoltat. Un exemple d'un art comunicador, d'una tela curulla de silencis plens de dolor.

Un art per transcendir, un art per comunicar.

